

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра слов'янської філології та перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. завідувача кафедри
В.Я. Звиняцьковський

«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія російської літератури XVIII

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 014 Середня освіта, 035 Філологія

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність Мова та література(російська)

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація 014.02, 035.03 Мова і література (російська)

(назва спеціалізації)

факультет грецької філології та перекладу

(назва факультету)

Робоча програма «Історія російської літератури XVIII ст.» для студентів
(назва навчальної дисципліни)

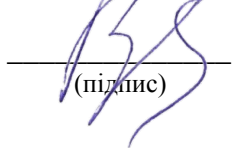
за напрямом підготовки 014 Середня освіта, 035 Філологія спеціальністю «Мова та література (російська)».

Розробники: к. ф. н., старший викладач Волік Н.А., к. ф. н., доц. Нікольченко Т.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри слов'янської філології та перекладу

Протокол від “27” серпня 2020 року, № 1

В.о. завідувача кафедри В.Я. Звиняцьковський

(Звиняцьковський В.Я.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки <u>035 Філологія, 014.02 Середня освіта</u> (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність: <u>«Мова та література (російська)»</u> , <u>Слов'янські мови та літератури (переклад включно)</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>«Русский классицизм»</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 30		3-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>Бакалавр</u>	14 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		59 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		1 год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%) для денної форми навчання: ауд. заняття – 43%, самостійна робота - 54%, індивідуальна робота – 3%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Історія російської літератури XVIII століття» є основною ланкою в історико-літературній освіті, оскільки розглядає перший етап розвитку нової літератури, на якому сформувалася національна специфіка російської літератури, система естетичних і моральних орієнтацій, явно або приховано зберігається в наступні періоди.

Вивчення даного курсу літератури знаходиться в тісному зв'язку з вивченням інших дисциплін вузівської програми, таких як: «Давньоруська література», «Вступ до літературознавства», «Усна народна творчість», «Історія російської літературної мови», «Філософія», «Історія зарубіжної літератури» та ін.

В результаті вивчення курсу студенти мають набути навичок читання текстів XVIII в, вміння аналізувати сюжет і композицію, систему образів, жанрову специфіку, особливості словесно-стилістичних засобів творів, визначати їх місце в системі та історії розвитку російських жанрів, поєднувати читання художніх текстів із вивченням навчальної і дослідницької літератури. Вміння і навички відпрацьовуються на практичних заняттях шляхом цілісного аналізу окремих творів, порівняльного аналізу текстів одного жанру, порівняння за основними ознаками творів різних жанрів, зіставлення системи зображувально-виразних засобів творів і виявлення стилістичних формул та індивідуальних прийомів. Основним засобом отримання теоретичних та історико-літературних знань є, поряд з освоєнням лекційного курсу, самостійна робота студентів з підручниками, монографічними дослідженнями і статтями з питань практичних занять та інші види самостійної роботи.

Мета курсу: оволодіння низкою теоретичних понять, пов'язаних зі специфікою та історією створення текстів XVIII ст., світоглядом і естетичними уявленнями епохи, системою жанрів російської літератури; знання змісту певного кола найбільш значних творів, своєрідності епохи їх написання, жанрової специфіки, місця в історико-літературному процесі; створення уявлень про закономірності та особливості розвитку літератури XVIII століття в цілому і в окремі періоди, про зв'язки творів з фольклором і літературами інших країн.

Завдання: дати можливість студентам в комплексі освоїти рекомендовані художні тексти, критичну літературу, навчальну та наукову літературу, поглибити навички аналізу та інтерпретації літературних творів.

При розробці програми враховувалася можливість формування необхідних професійних компетенцій студентів:

- формування цілісного уявлення про розвиток російської літератури XVIII століття;
- розуміння закономірностей літературного процесу;
- усвідомлення значення літературного твору у зв'язку з суспільною, літературною ситуацією і культурою епохи;
- оволодіння понятійним апаратом, що використовується в роботах з історії сучасної російської літератури;
- уміння визначати художню своєрідність творів і творчості письменника в цілому, користуючись системою основних понять і термінів літературознавства та історії літератури;
- ознайомлення з основними рисами художніх напрямків XVIII століття: класицизму, сентименталізму;
- знання змісту найбільш значних творів XVIII століття і вміння аналізувати їх у контексті літератури і культури епохи створення;
- володіння навичками бібліографічного розшуку, знання основних бібліографічних показників і пошукових систем.

Програма курсу призначена для вивчення протягом другого семестру. Передбачає 20 годин лекційних та 16 годин практичних занять, 45 годин самостійної роботи.

Форми контролю: опитування на практичних заняттях; ІНДЗ; МКР, контроль самостійної роботи студентів.

Підсумковий контроль – залік.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Література першої третини XVIII ст. (1700-20-ті рр.)

Тема 1. Нова художня література. Відображення петровських реформ, Полтавської перемоги в літературі початку століття. Розвиток освіти, науки. Негативні сторони петровської «європеїзації» Росії: вплив іноземців, низькопоклонство перед Заходом. Нове світське мистецтво. Початок боротьби за національну російську літературну мову. Нова художня література. Поєднання в ній елементів старовини і новизни. Її зв'язок з літературою другої половини XVII ст. Тематична і стилістична переробка деяких творів давньоруської літератури. Проблема бароко в російській літературі XVII-початку XVIII в.

Літературно-публіцистична діяльність Феофана Прокоповича. Його патріотизм. Феофан і «вчена дружина». Трагедокомедія «Володимир», її своєрідність та новаторські риси. Лірика Феофана. «Піітика» і її значення для становлення російського класицизму.

Змістовний модуль 2. Література другої третини XVIII ст. (30-50-ті рр.)

Тема 2. Творчість А. Д. Кантеміра. Літературна діяльність А. Д. Кантеміра до написання сатир. Сатира. Самобутність їх змісту. Викриття реакційного духовенства, родовитого дворянства, тимчасових, бюрократії, купецтва; боротьба проти наслідування. Гуманістичний характер сатир Кантеміра; їх своєрідність. Елементи народності. Кантемір-зосновник сатиричного напрямку в російській літературі XVIII ст. Просвіта Кантеміра. Основні прийоми сатиричної типізації в сатирах, своєрідність композиції. Жанрові особливості, стиль, мова і вірш сатир. Реформа силабіки ("лист Харитона Макентіна"). Байки, пісні, героїчна поема «Петрида» та інші віршовані твори Кантеміра.

Переклади Кантеміром Анакреона і Горація. Його примітки і сатирам і іншим своїм творам. Переклад книги Фонтенеля «Розмови про безліч світів»; філософський трактат «Листи про природу і людину», перші кроки у створенні філософської та наукової термінології.

Тема 3. Творчість В. К. Тредіаковського. Ранні літературні дослідження В. К. Тредіаковського. Переклад роману П. Тальмана "їзда в Острів Любові". Спроба реформи літературної мови (передмова до перекладу). Перехід до силабо-тонічного віршування (трактати 1735 і 1752 рр.). Зв'язок реформи віршування з народним тонічним віршем. Патріотизм Тредіаковського («Вірші похвальні Росії»). Класицизм Тредіаковського ("Ода урочиста про здачу міста Гданська", "Епістола до Аполліну", переклади Буало, Горація). Жанрове розмаїття лірики Тредіаковського. Стиль і мова його творів. Переклад роману Д. Барклі «Аргенида». Створення Тредіаковським російської гекзаметра і основ епічного стилю. «Тилемахида», її просвітницькі ідеї, політична опозиційність. Переклади псалмів. Тредіаковський як зачинатель російської філології.

Тема 4. Творчість М. В. Ломоносова. Всебічна обдарованість М. В. Ломоносова. Філософські погляди. Патріотизм, боротьба за національну культуру, науку. Діяльність в Академії наук. Створення Московського університету. Найбільше національно-прогресивне значення діяльності М. В. Ломоносова. Світове значення його праць в області точних наук.

М. В. Ломоносов - "Петро Великий російської літератури" (Белінський). Завершення перетворення російського вірша («Ода на взяття Хотина», «лист про правила російського вірша»). Основоположне значення М. В. Ломоносова в розвитку російської літературної мови. Його трактат "про користь книг церковних в російській мові", теорія трьох "штилів". М. В. Ломоносов – творець російської граматики.

Погляди М. В. Ломоносова на літературу, затвердження її високого цивільного значення («розмова з Анакреонтом " та ін.). Героїко-патріотичний характер поезії. Урочисті оди, їх пропагандистська спрямованість. Тематика од. Образ автора в урочистих і духовних одах. Проблеми особистості. Культ Петра I. Поема «Петро Великий». Боротьба за наукове світогляд. «Лист про користь скла», духовні оди, «Роздуми» як зразки натурфілософської дидактичної поеми. Сатира «Гімн бороді». Драматургія (трагедії «Таміра і Селім», «Деидамія»).

Тема 5. Творчість А. П. Сумарокова. Перші літературні дослідження. А. П. Сумароков – теоретик російського класицизму. Трагедії: «Хорейв», «Синав і Трувор», «Дмитро Самозванець» і ін. Їх політичні тенденції: ідея істинного благородства та достоїнства особистості, програма дворянській державності, опозиційність по відношенню до самовладдя, становий патріотизм. Стиль сумароковської трагедії. Комедії «Тресотиниус», «Опикун», «Рогоносець по уяві» та ін. Еволюція комедійного жанру (від комедії положень до комедії характерів і побутової комедії). Літературні традиції комедій Сумарокова; зв'язок з інтермедіями. Сатиричне забарвлення комедій. Стиль і мова. Різноманіття ліричних жанрів у творчості письменника. Об'єкти сатири Сумарокова: різкі викриття «злонравних» дворян, піддячих, протест проти окремих зловживань кріпосників і захист інституту кріпосного права; нападки на галломанію. Його оди. Сатири "Хор до перекрученого світла". Створення басенного вірша. Любовна лірика Сумарокова (ідилії, еклоги, любовні пісні).

Використання в любовних піснях усної народної творчості. Поетика творів. Елементи сентименталізму в його творчості. Теоретичні, публіцистичні та критичні статті письменника. А. П. Сумароков-видавець "Працьовитої бджоли".

Змістовний модуль 3. Література останньої третини XVIII ст. (60-90-ті рр.)

Тема 6. Журнальна сатира 1769 – 1774 рр. Розквіт журналістики. Перші сатиричні журнали. "Всяка всячина" і участь в ній Катерини II. "Пекельна пошта" Ф. Еміна. Сатиричні журнали н. І. Новікова: «Трутень», «Живописець», «Гаманець». Особистість Н. І. Новікова. Його літературна, просвітницька діяльність («Досвід історичного словника про російських письменників», «Давня Російська Вивлиофика» та ін).

Провідні теми новиковських журналів. Викриття кріпосників і кріпосницького гніту як одна з центральних тем новиковської сатири; копії листування селян з поміщиком («Уривок подорожі в *** В. *** Т. ***»; питання про автора «Уривка», «Листи до Фалалею» та ін). Національно-патріотичні теми і мотиви; боротьба з галломанією. Різноманіття жанрових форм і видів сатири новиковських журналів. Стиль і мова.

Успіх журналів н. А. Новікова серед читачів. Вимушене припинення новиковських видань.

Тема 7. Творчість І. А. Крилова. Перші драматургічні дослідження. Лірика І. А. Крилова. Сатирико-оповідні та морально-філософські листи "пошти духів". Теми і характер сатири Крилова "Трумф, або Подщипа" і її політичний сенс. Боротьба з схилинням перед іноземцями. Стиль і мова письменника. Літературна позиція. Зв'язок між літературною діяльністю молодого І. А. Крилова і його байкарським творчістю.

Тема 8. Драматургія останньої третини 18 століття. Поява нових драматургічних жанрів («міщанська драма»). Листування про "слізну комедію" між А. П. Сумароковим і Вольтером. Літературна діяльність В. І. Лукіна. П'єси («Щепетильник» та ін). Перший зразок російської "слізної комедії" - «Мот, любов виправлений». Теоретична позиція В. І. Лукіна. Виступи проти А. П. Сумарокова – комедіографа. Заклики «схилити» іноземні оригінали «на російські звичаї». Інтерес до народного театру. Демократичні тенденції у творчості В. І. Лукіна.

Тема 9. Творчість Д. І. Фонвізіна. Ранні сатиричні твори у віршах («Послання до слугам моїм» і ін). Філософська гострота сатири. Шлях Д. І. Фонвізіна – драматурга. Перша оригінальна комедія «Бригадир». Сатиричні образи «російських парижанцев» (Івашко, Радник). Образы Бригадира, Радника, Бригадирки. Оцінка комедії сучасниками. "Недоросток" як вершина драматургії Д. І. Фонвізіна і одне з найзначніших творів російської літератури XVIII ст. Викриття неосвічених кріпосників як основна тема "Недоростка". Створення Фонвізіним образів – типів. Народність комедії. Позитивні герої. Суспільне значення комедії. Проблема творчого методу письменника. Жанр, стиль, мова і композиція. Оцінка комедії Фонвізіна А. С. Пушкіним, В. Г. Белінським.

Політичний світогляд письменника. Д. І. Фонвізін-публіцист. «Міркування про неодмінні державні закони». Спроба видання сатиричного журналу «Друг чесних людей, або

Стародум» і його заборона урядом. Листи Фонвізіна з-за кордону. Гостра критика в них західноєвропейської дійсності. Сатирична і антикріпосницька спрямованість комедій Верьовкіна і комічних опер М. І. Попова, А. А. Аблесімова, М. Матинського ("Анюта", "Мельник, чарівник, обманщик і сват", "Санкт-петербурзький гостинний двір"). Включення в комічні опери елементів фольклору.

Трагедії Я. Б. Княжніна «Росслав», «Вадим Новгородський». Значення героїчного образу республіканця Вадима для подальшої російської літератури. Комедії Я. Б. Княжніна «Хвалько», «Диваки». Комічна опера «Нещастя від карети». В. В. Аппіст. Комедія – сатира «Ябеда», її сценічна історія. Драматургія П. А. Плавильщикова. Відстоювання самостійності російської культури. Вимога створення національно – патріотичного та побутового репертуару. П'єси П. А. Плавильщикова "Бобиль" « "Сиделец" і їх значення в історії російської драматургії.

Тема 10. Творчість Г. Р. Державіна. Особистість Г. Р. Державіна. Ода – провідний жанр його поезії. "Феліца". Своєрідність жанру, стилю і мови. Тема Феліци в подальшій творчості Г. Р. Державіна. Викривально-сатиричні оди і їх Цивільне забарвлення («Вельможа», «Володарям і суддям» та ін.). Переможно-патріотичні оди Г. Р. Державіна. Картини російського життя в поезії Державіна ("Євгену. Життя Званская», «Запрошення до обіду»). Зображення відносин між поміщиками і селянами. Природа у віршах Г. Р. Державіна. Авторська особистість. Автобіографічність державинського творчості. Філософські оди. («На смерть князя Мещерського», «Бог», «Водоспад» та ін.). Анакреонтичні вірші та легка " поезія XVIII – початку XIX ст. драматургія Г. Р. Державіна.

Змістовний модуль 4. Масова прозова література останньої третини XVIII ст.

Тема 11. Розвиток прози. Творчість А. Н. Радищева. Романи Ф. А. Еміна і їх жанрова різноманітність. "Листи Ернеста і Дораври» як "сентиментальний" роман. Сатиричні елементи в ньому.

Діяльність М. Д. Чулкова і М. І. Попова в галузі фольклору та етнографії («Збори різних пісень», «Абевега російських забобонів»).

Художня проза М. Д. Чулкова. Антидворянська спрямованість його творчості («пересмішник, або Славенські казки»), роман «пригожа кухарка». "Російські казки" В. Левшина. Його повість «Прикре пробудження».

Розвиток сентименталізму. Інтерес до «звичайного» людини як героя твору, до внутрішнього світу персонажа («психологізм»), побудова сюжету на основі «буденного» життя приватної людини, увага до морального світу селянина, збагачення новими жанрами літератури (повість «подорож», «камерна» лірика), подальше зближення літературної мови з живою промовою освіченого суспільства.

Літературна діяльність. Значення «Подорожі з Петербурга в Москву». Історія його написання та опублікування. Різноманіття ідейного змісту «Подорожі...». Революційна критика самодержавно-кріпосницького ладу, проповідь народної революції. Народ в " подорожі". Ода «Вільність». Її політична, історична, філософська проблематика. Органічна зв'язок «Подорожі...» з розвитком російської громадської думки і російської художньої літератури. Жанр, композиція і стиль «Подорожі...». Радищев і сентименталізм.

Тема 12. Творчість Н.М. Карамзіна. Ранні роки діяльності Н.М. Карамзіна. Закордонна подорож. Журнально-видавнича діяльність. Ідейно-політична еволюція.

Ліберально-просвітницькі погляди молодого письменника. Н.М. Карамзін і французька революція. Н. М. Карамзін як глава російського сентименталізму. «Листи російського мандрівника». Їх пізнавальне і літературне значення; жанр, стиль. Повести

Н. М. Карамзіна («Бідна Ліза», "Наталія-Боярська дочка", «острів Борнгольм», «Марфа-Посадниця», та ін.). Відображення в повістях ідейної та художньої еволюції письменника. Жанрово-стильова своєрідність повістей. Художні особливості прози Карамзіна. Лірика. Її тематика, жанри. «Новий склад» Н.М. Карамзіна. Обмеженість проведеної Н.М. Карамзиным реформи російської літературної мови. Значення повістей н. М. Карамзіна в розвитку російської літератури.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Література першої третини XVIII ст. (1700-20-ті рр.)												
Тема 1. Нова художня література.	11	1	2			8						
Разом за змістовим модулем 1	11	1	2			8						
Змістовний модуль 2. Література другої третини XVIII ст. (30-50-ті рр.)												
Тема 2. Творчість А.Д. Кантеміра	3	1	2									
Тема 3. Творчість В. Тредіаковського	7	2				5						
Тема 4. Творчість М.В. Ломоносова.	8	2	2			4						
Тема 5. Творчість О.П. Сумарокова.	4	2	2									
Разом за змістовим модулем 2	22	7	6			9						
Змістовний модуль 3. Література останньої третини XVIII ст. (60-90-ті рр.)												
Тема 6. Журнальна сатира 1769 – 1774 рр	5					5						
Тема 7. Творчість І.А. Крилова.	9	2	2			5						
Тема 8. Драматургія останньої треті 18 ст.	7	2				5						
Тема 9. Творчість Д.І. Фонвізіна.	7	2	2			3						
Тема 10. Творчість Г.Р. Державіна.	4	2	2									
Разом за змістовим модулем 3	32	8	6			18						
Змістовний модуль 4. Масова прозова література останньої третини XVIII ст..												
Тема 11. Розвиток прози.	7	2				5						
Тема 12. Творчість М.М. Карамзіна.	9	2	2			5						
Разом за змістовим модулем 4	16	4	2			10						
Усього годин	81	20	16			45						
Модуль 2												

ІНДЗ	2		-	-	2				-	-	-	
Усього годин	83	20	16		2	45						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	"Гісторія про російського матроса Василя Коріотського" як літературний пам'ятник петровського часу.	2
2.	Історія і сучасність у трагедокомедії Феофана Прокоповича " Володимир»	2
3.	Ідейно-художня своєрідність першої сатири А. Д. Кантеміра	2
4.	«На хулящих навчання. До розуму своєму»	2
5.	«Димитрій Самозванець» А. П. Сумарокова як зразок російської класицистичної трагедії	2
6.	Комедія Д. І. Фонвізіна «Недоросль»	2
7.	(Коментоване читання та аналіз першої дії)	2
8.	Повість Н.М. Карамзіна «Бідна Ліза»	2
	Всього	16

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	"Гісторія про російського матроса Василя Коріотського" як літературний пам'ятник петровського часу.	8
2.	Творчість В. К. Тредиаковського	5
3.	Оди М. В. Ломоносова	4
4.	І. А. Крилов Сатира.	5
5.	Драматургія останньої третини 18 ст.	5
6.	Журнальна сатира	5
7.	Комедія Д. І. Фонвізіна «Недоросль»	3
8.	Проза Радищева.	5
9.	Повість Н.М. Карамзіна «Бідна Ліза»	5
	Всього	45

9. Індивідуальні завдання

Провести дослідження і підготувати доповідь по одній із запропонованих тем. При роботі над обраною темою враховувати рекомендовані для розгляду аспекти.

Тема 1. Російський класицизм.

- 1) Європейський класицизм. Вплив класицистичних маніфестів на розвиток російської літератури.
- 2) класицизм в Росії: Філософська і соціально-політична база, етико-естетична програма.
- 3) Теорія і практика російського класицизму.
- 4) Російське мистецтво епохи класицизму і його зв'язок з літературою.

Тема 2. Російський сентименталізм.

- 1) традиції німецької та французької шкіл сентименталізму в Руській літературі.
- 2) Причини і передумови появи сентименталізму в Росії.
- 3) Образ людини у творах руських письменників-сентименталістів. Особливості зображення внутрішнього світу героїв.
- 4) Жанрово-стильова своєрідність літератури руського сентименталізму.

10. Методи навчання

Лекційні та семінарські заняття, конспектування, аналіз текстів, обговорення.

11. Методи контролю

Опитування на практичних заняттях; ІНДЗ; МКР, контроль самостійної роботи студентів, залік.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Сума	
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4		100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	
10	10	5	5	8	8	8	8	8	10	10	10	

Шкала оцінювання: національна и ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Лекційні матеріали.
2. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Історія російської літератури XVIII століття» для студентів I курсу спеціальності «Мова та література (російська)». / Упоряд.: Н.А. Волик. - Маріуполь: МДУ, 2011.- 64 с.

14. Рекомендована література

- Гистория о матросе Василии Кориотском
 Феофана Прокопович «Владимир», лирика
 Кантемир А.Д. Сатиры.
 Третьяковский В.К. Стихи похвальные России, оды, лирика.
 Ломоносов М.В. «Ода на взятие Хотина», «Письмо о правилах российского стихотворства», «Разговор с Анакреоном».
 Сумароков А.П. «Дмитрий Самозванец», «Опекун». Стихотворения.
 Крылов И.А. Лирика. Басни. «Почта духов», «Каиб».
 Лукин «Щепетильник»
 Фонвизин Д.И. «Послания к слуга моим», «Бригадир», «Недоросль».
 Княжин Я.Б. «Вадим Новгородский», «Хвастун».
 Плавильщиков П.А. «Бобыль».
 Богданович И.Ф. «Душенька».
 Херасков М.М. «Россияда».
 Державин Г.Р. «Фелица», «Властителям и судьям», стихотворения.
 Радищев А.Н. «Путешествие из Петербурга в Москву», «Вольность».
 Карамзин Н.М. «Бедная Лиза», «Марфа-Посадница», «Наталья – боярская дочь», «Рыцарь нашего времени», «Ермак».

Базова

1. Лебедева О.Б. История русской литературы XVIII века./ О.Б. Лебедева: Учебник. - М.: Высш. шк.: Изд. центр «Академия», 2000. - 415 с.
2. Гуковский Г.А. Русская литература XVIII века./ Г.А. Гуковский. - М.: Аспект Пресс, 1999. - 453 с.

Допоміжна

1. Кулешов В.И. История русской критики XVIII – начала XX веков./ В.И. Кулешов, 4-е изд. - М., 1991.
2. Русская литература XVIII в.: 1770 – 1775: Хрестоматия / Сост. В.А. Западов. - М., 1979.
3. Федоров В.И. История русской литературы XVIII века./ В.И. Федоров. - М., 1990.

15. Інформаційні ресурси

1. Лингвокультурологический тезаурус «Гуманитарная Россия»: История русской литературы: XVIII век. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.philol.msu.ru/~tezaurus/docs/2>
2. Отдел русской литературы XVIII века. Электронный справочник. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://xviii.pushkinskijdom.ru/Default.aspx?tabid=2322>